

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM UYGULAMALARI İÇİN ÖĞRETİM TEKNİKLERİNİN SEÇİMİNE YÖNELİK YETERLİK ALGILARI VE GÖRÜŞLERİ

Şule FIRAT DURDUKOCA*

ÖZ

Bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin ilkokul 4. sınıf sosyal bilgiler dersi öğretme-öğrenme sürecinde kullanmak üzere öğretim tekniklerinin seçimine yönelik yeterlik algılarını belirlemek ve öğretim tekniklerini uygulama durumlarına yönelik görüşlerini almaktır. Araştırma bir karma yöntem çalışması olup, çeşitleme (üçgenleme) deseni kullanılarak yürütülmüştür. Araştırmanın nicel verileri, Fırat-Durdukoca, Yardımcıel, Beşeren ve Özbek (2017) tarafından geliştirilen “Öğretmen Adaylarının Öğretim Tekniklerini Seçme Yeterliklerine İlişkin Algı Ölçeği” kullanılarak; nitel verileri ise yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın sonucunda, öğretmenlerin; sosyal bilgiler dersi öğretim uygulamaları için öğretim tekniklerinin seçimine yönelik yeterlik algılarının yüksek düzeyde olduğu, derslerinde sıklıkla öğretmen merkezli öğretim tekniklerini kullanmayı tercih ettikleri, öğretim strateji, yöntem ve teknik kavramlarına yönelik kavram kargaşası içinde oldukları tespit edilmiştir. Ayrıca araştırmada öğretmenlerin; öğretim tekniklerinin seçiminde öğretmen kılavuz kitaplarının kendilerini sınırladığını, sosyal bilgiler dersinde kullanmak üzere etkili öğretim tekniklerinin seçimine yönelik mesleki gelişim ihtiyacı duymadıklarını ifade ettikleri sonuçlarına da ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler dersi, öğretim yöntem ve teknikleri ve seçimi

* Yrd. Doç. Dr., Kafkas Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü, Kars, drsulefirat@gmail.com

Makalenin Geliş Tarihi: 22.09.2017 Kabul Tarihi: 28.02.2018

PRIMARY SCHOOL TEACHER'S VIEWS AND COMPETENCE PERCEPTION ON THE SELECTION OF TEACHING TECHNIQUES FOR SOCIAL STUDIES TEACHING PRACTICES

ABSTRACT

The purpose of this research is to determine the primary school teacher's qualification perceptions on the selection of teaching techniques for use in the teaching-learning process of the 4th grade social studies course and reveal their views on the application of teaching techniques. The research is a mixed method study, conducted using triangulation design. The quantitative data of the study were collected by using the "The Perception Scale of Teachers' Applicants Capacity to Choose Teaching Technics" developed by Fırat-Durdukoca, Yardımcıel, Beşeren and Özbek (2017); the qualitative data of the study were collected by using semi-structured interview technique. As a result of the research, it has been determined that the primary school teachers' qualification perceptions on the selection of teaching techniques for social studies course teaching practices are high. They constantly prefer to use teacher-centered teaching techniques in their lessons, teachers are confused about the concepts of teaching strategies, methods and techniques. In addition, it has also been found out in the research that teachers have stated that teacher guide books limit themselves in selecting teaching techniques, and they do not need professional development for the selection of effective teaching techniques in social studies lessons.

Key Words: Social studies course, teaching methods and techniques and selection

GİRİŞ

"Öğretmen rehberliğinde öğrencilerin geçirdikleri tüm yaşantılar" (Caswell ve Campbell, 1935, s.66) olarak tanımlanan eğitim programının hedeflerine ulaşabilmek için önemle düzenlenmesi gereken program öğelerinden biri "öğretme-öğrenme süreci"dir. Öğretme-öğrenme süreci, eğitim programın hedeflerine ulaşmayı sağlayıcı konu içeriği, ders araç-gereçleri ile yöntem ve teknikleri kapsamakta, bu süreçte derste hangi öğretim model, strateji, yöntem ve tekniğin kullanılacağı hedef ve konunun düzeyine göre saptanarak öğrencilerde istenilen davranışlar kazandırılmaya çalışılmaktadır (Yılmaz ve Sünbül, 2007, s.87). Sağlıklı öğrenmelerin hayata geçirilebilmesi için öğretmenlerin bu model, strateji, yöntem ve teknikler konusunda yeterli bilgi ve beceriye sahip olmaları gerekmektedir (Demircioğlu, Genç ve Demircioğlu, 2015).

İlgili literatür incelendiğinde öğretim model, strateji, yöntem ve teknik kavramlarına yönelik farklı tanımlamaların yapıldığı, zaman zaman bu kavram-

ların birbirine karıştığı ve bu kavramlara yönelik bazı öğretmenlerin kavram kargaşası yaşadıkları görülmektedir. Esasen bir konunun anlaşılabilmesi o alanla ilgili kavramların açıklığa kavuşturulmasına bağlıdır (Bilen, 2002, s.79). Bu nedenle araştırmada adı geçen kavramlara açıklık getirilmesine ve tanımlanmasına ihtiyaç duyulmuştur. Öğretim etkinliklerinin okullarda yürütülmesi sürecinde kullanılan öğretim modelleri, öğrenmeyi en etkili ve verimli olarak sağlayabilmek için öğrenme düzeyini etkileyen önemli değişkenleri ve bunlar arasındaki ilişkileri açıklamaktadır (Senemoğlu, 2002, s.432). Öğretim strateji, yöntem, becerileri ve etkinliklerinin seçimi ve gerçekleştirilmesinde kullanılan; davranışsal model, bilgi işleme modeli, sosyal etkileşim modeli ve bireysel model olmak üzere başlıca dört öğretim modeli tanımlanmaktadır (Taşpınar ve Atıcı, 2002). Öğretim stratejisi ise konu seçiminden analizine, öğretimin psikolojik esaslarının dikkate alınmasından uygulanacak öğretim yönteminin seçimine kadar öğrenme sürecindeki bütün etkinlikleri kapsamaktadır. Bir başka deyişle öğretim stratejisi ders ile ilgili öğretme-öğrenme sürecinin her boyutuna yön vermektedir (Emir, 2010, s.201). Genel olarak eğitimde; sunuş, buluş ve araştırma yoluyla öğretim stratejisi olmak üzere üç temel strateji bulunmaktadır (Demircioğlu, 2004, s.138). Öğretim yöntemi, bir dersin hedefine ulaşmak ve konuyu öğretmek için stratejiye uygun olarak seçilen ve izlenen düzenli yoldur (Yazar, 2016, s.5). Öğretme-öğrenme sürecinde kullanılan öğretim yöntemleri; anlatım, tartışma, görüşme, örnek olay, problem çözme ve gösterip yaptırma, bireysel çalışma, modüler öğretim, okuma çemberi, yaratıcı drama yöntemi vb. olarak çeşitlenmektedir (Sönmez, 2008, s.236; Uzunboylu ve Hürsen, 2011, s.49; Cengizhan, 2016, s.223). Öğretim tekniği ise, öğretim materyallerini sunmada ve öğretim etkinliklerini örgütlemeye izlenen özel bir yoldur (Bilen, 2002, s.81). Demirel (2012, s.150) öğretim tekniğini, bir öğretme yöntemini uygulamaya koyma biçimi olarak da tanımlamaktadır. Öğretme-öğrenme sürecinde öğretim teknikleri; grupla öğretim teknikleri (soru-cevap, rol oynama, drama, beyin fırtınası, mikro-öğretim, altı şapkalı düşünme, benzetim, akademik oyunlar ve yarışmalar vb.), bireysel öğretim teknikleri (bireyselleştirilmiş öğretim, bilgisayar destekli öğretim, programlı öğretim, özel ders tekniği vb.) ve sınıf dışı öğretim teknikleri (gezi-gözlem, görüşme, sergi) olmak üzere üç grupta incelenmektedir (Uzunboylu ve Hürsen, 2011, s.49-50). Öğretme-öğrenme sürecinde yukarıda sıralanan hangi öğretim model, strateji, yöntem ve tekniğe başvuracağına karar verme aşamasında olan bir öğretmenin, bu karar sürecini etkileyen ve öğrenmeyi destekleyen faktörleri göz önünde bulundurmasında fayda vardır. Bu faktörler; dersin kazanımları, içeriği, zaman ve fiziksel imkânlar (derslik ve büyüklüğü, araç-gereç ve materyaller vb), öğrenci grubunun büyüklüğü, maliyet, öğretmenin kişi-

liği, öğretmenin benimsediği felsefe, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri, kullanım kolaylığı vb. olarak sıralanmaktadır (Küçükahmet, 2009, s.60; Emir, 2010, s.202; Gökalp, 2016, s.135).

Teknik öğretim yönteminin önemli öğelerinden biri olup öğretim strateji ve yöntemlerinin düzenlenmesinde temel bir birim oluşturmaktadır. Bu anlamda teknik, belirli bir eğitimsel etkinliğin öğretiminde başvurulan özel bir yol olarak da tanımlanabilir. Etkili öğrenme tekniklerinin; konu alanını zenginleştirmek, ders ve kaynak kitaplarda yer almayan bilgileri sınıf ortamına taşımak, dersin kazanımları doğrultusunda öğrencilere çeşitli beceriler kazandırmak vb.farklı kullanım alanları bulunmaktadır (Bilen, 2002, s.98). Bu nedenle eğitimciler öğretim tekniklerinin ne olduğunu, işlevleri ve rolleri hakkında bilgi sahibi olmalı, tekniklerin hedefleri gerçekleştirme düzeyleri, içerikle bağlantıları, eğitim etkinliklerine katılımı sağlamaya yönelik rollerine aşina olmalıdırlar (Bilen, 2010, s.247). Son yıllarda ülkemizde eğitim öğretim alanında yapılan reform hareketleriyle; öğrencinin merkezde olması, bu süreçte öğretmenin yol gösterici olması, öğrencinin öğrenme sürecinde bilimsel süreç becerilerini kullanması eğitim programlarının en önemli hedefleri haline gelmiştir. Bu bağlamda öğretmenlerin çağdaş öğretim teknikleri olarak nitelendirilen öğrenci merkezli öğretim tekniklerini derslerin öğretim-öğrenme süreci içerisinde seçip kullanmaları gereklidir (Demirkan ve Saraçoğlu, 2016).

Nitelikli bireyler yetiştirmek amacıyla 2005-2006 eğitim-öğretim yılından itibaren tüm derslerde olduğu gibi ilköğretim sosyal bilgiler dersi öğretim programında da önemli değişiklikler yapılmıştır. 2017 yılında ise programda redaksiyon ve tahsis düzeyinde bir takım düzenleme ve düzeltme çalışmaları daha yapılmış, ilkokul ve ortaokul kademelerine yönelik hazırlanan sosyal bilgiler dersi öğretim programının 2018-2019 eğitim-öğretim yılından itibaren topyekün uygulamaya konulacağı belirtilmiştir (MEB, 2018). Ancak 2016-2017 eğitim-öğretim yılında ilkokul 4. sınıf düzeyindeki sosyal bilgiler dersi için 2005 programı uygulandığından bu çalışmada da 2005 sosyal bilgiler dersi öğretim programı temele alınmıştır.

2005 sosyal bilgiler dersi öğretim programında öğretmenlerin bilgi dağıtıcı rolü yerine öğrencilerin anlam kurmalarına yardımcı rolünü benimsemeleleri, olay ve olguları aktarmak ya da öğrencilere ders kitaplarını ezberletmek yerine aktif öğrenme tekniklerini uygulamaları istenmiştir. Programda öğretmenlerin öğrenme sürecinde öğrencilerin düşünmelerini, araştırmalarını, sorun çözmelerini ve edindikleri bilgi ve beceriyi yeniden yapılandırıp yaşama geçirmelerini destekleyen öğrenci merkezli yöntem ve teknikleri işe koşmaları gerektiği belirtilmiştir (MEB, 2009). Kaynağını yapılandırmacı

yaklaşımdan alan öğrenci merkezli öğretim yöntem ve tekniklerini kullanan öğrenciler, bilginin kapalı olmadığını aksine bireysel çabalar veya sosyal ilişkiler yoluyla bilgi oluşturabileceklerini fark ederler. Buna ek olarak öğrenciler, öğrenmenin temel olarak bir “oluşum” süreci olduğunu kavrar, kendi bilgilerini oluşturma sürecine girer ve bu süreçte ürettikleri bilgileri, yaşadıkları deneyimleri önemserler (Holubová, 2010). Buna göre öğretmenlerin sosyal bilgiler dersinde bilginin öğrenciler tarafından yapılandırılmasını sağlayacak şekilde öğrenme ortamını düzenlemelerinin ve bu süreçte farklı öğretim tekniklerinden yararlanmalarının oldukça önemli olduğu görülmektedir.

Sosyal bilgiler dersinde kullanılan öğretim tekniklerinin belirlenmesine yönelik yapılan çalışmalar incelendiğinde, bu çalışmaların çoğunlukla öğretmenlerin bu ders kapsamında sıklıkla kullanmayı tercih ettikleri öğretim tekniklerinin belirlenmesi ve bu teknikleri tercih etme sebepleri üzerine odaklandığı görülmektedir (Akgül, 2006; Altınordu, 2005; Çalışkan, 2000). Buna ek olarak sınıf öğretmenlerin sosyal bilgiler dersi öğretim uygulamaları sürecinde kullanmak üzere öğretim tekniklerinin seçimine yönelik kendilerini ne derece yeterli hissettiklerini, bu ders sürecinde sıklıkla kullanmayı tercih ettikleri öğretim tekniklerinin yanı sıra tekniklerin seçiminde dikkate aldıkları faktörlerin neler olduğunu, öğretim tekniklerinin seçiminde ne tür sorunlar yaşadıklarını ve bu konuda mesleki gelişim ihtiyaçlarının olup olmadığını belirlemeyi amaçlayan ayrıntılı çalışmaların sayısı görece azdır. Belirtilen bu gerekçeler nedeniyle bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersi öğretim uygulamaları için öğretim teknikleri seçme yeterliklerine yönelik algılarının ve teknikleri uygulama durumlarının (uygulama sıklığı, yaşadıkları zorluklar, önerileri) incelenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde öğretim tekniklerinin seçimi konusunda kendilerini ne derece yeterli buldukları tespit edilebilecektir. Ayrıca etkili bir sosyal bilgiler öğretimi için gerekli olan faktörlerden biri olan öğretim tekniği çeşitliliğinin öğrenme sürecinde ne kadar sağlanabildiği konusunda ve araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerine göre 2005 sosyal bilgiler dersi öğretim programının öğretme-öğrenme sürecinin uygulamadaki durumu hakkında da bilgi edinilmiş olacaktır. Belirtilen bu amaçlara ulaşabilmek adına aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmaktadır:

Sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersi öğretim uygulamalarında kullanmak üzere;

1. öğretim tekniklerini seçme yeterliklerine ilişkin algıları nasıldır?
2. sıklıkla seçtikleri öğretim teknikleri nelerdir?

3. öğretim tekniklerinin seçiminde dikkate aldıkları faktörler nelerdir?
4. öğretim tekniklerinin seçiminde yaşadıkları sorunlar nelerdir?
5. etkili öğretim tekniklerinin seçimine yönelik önerileri nelerdir?
6. öğretim tekniklerinin seçimine yönelik mesleki gelişime olan ihtiyaçları nasıldır?

YÖNTEM

Araştırmanın modeli

Araştırma bir karma yöntem çalışması olup, çeşitleme deseni kullanılarak yürütülmüştür. Karma yöntem araştırmaları, araştırmacının araştırma problemini kapsamlı olarak incelemesi amacıyla nitel ve nicel yöntemlerin bir arada kullanılması şeklinde tanımlanmaktadır (Creswell, 2003, s.32). Karma yöntem araştırmaları, nitel ve nicel olarak bölünmüş olan araştırma yaklaşımlarını birleştirmede köprü görevi gören üçüncü bir araştırma paradigmatıdır (Johnson ve Onwuegbuzie, 2004). Bu araştırmada karma yöntem araştırma desenlerinden çeşitleme deseni kullanılmıştır. Bu desen aynı olguya ilişkin nitel ve nicel verilerin eş zamanlı olarak ayrı ayrı toplandığı, analiz edildiği ve elde edilen sonuçların bütünleştirilerek yorumlandığı bir karma yöntem desendir (Creswell ve Clark, 2008). Bu desenle yapılan araştırmalarda nitel ve nicel yöntemler eşit ağırlığa sahiptir, yani bir yöntem göre diğer yöntem ikinci konumda değildir (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.355).

Çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örneklemesinden yararlanılmıştır. Amaçlı örneklemede araştırmacı kimlerin seçileceği konusunda kendi yargısını kullanır ve araştırmanın amacına en uygun olanları örnekleme alır (Balci, 2005, s.90). Maksimum çeşitlilik örneklemesinde ise amaç, görel olarak küçük bir örneklem oluşturmak ve bu örneklemede çalışılan probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.36). Bu doğrultuda araştırmanın çalışma grubunu, Doğu Anadolu bölgesindeki bir ilde, 10 farklı ilkokulda görev yapmakta olan ve araştırmaya gönüllü olarak katılmak isteyen 44 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Öğretmenlerin cinsiyet, mesleki kıdem ve görev yaptıkları okulun bulunduğu yerleşim birimi çeşitliliği oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin, 22'si erkek, 22'si kadın olup 10'u 1-5 yıl, 12'si 6-10 yıl, 13'ü 11-15 yıl ve 9'u 16 ve üzeri yıl mesleki tecrübeye sahiptirler. Katılımcıların 14'ü il merkezinde, 14'ü ilçe merkezinde ve 16'sı da kasaba veya köyde görev yapmaktadırlar. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 15'i 2005 ilköğretim sosyal

bilgiler dersi öğretim programının tanıtımı ve bu program kapsamında kullanılabilinecek öğretim teknikleri konusunda hizmet içi eğitim aldıklarını, 29’u ise almadıklarını belirtmişlerdir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın nicel verileri Fırat-Durdukoca, Yardımcıel, Beşeren ve Özbek (2017) tarafından geliştirilen “Öğretmen Adaylarının Öğretim Tekniklerini Seçme Yeterliklerine İlişkin Algı Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır. 5’li likert tipi olarak tasarlanan ve 2 faktörlü yapıya sahip olan ölçek, toplam 22 maddeden oluşmakta, maddeler ise toplam varyansın %49.36’sını açıklamaktadır. Ölçeğin doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre; χ^2 (ki-kare=366.00), χ^2 /sd (ki-kare/serbestlik derecesi oranı=1.80), RMSEA (yaklaşık hataların ortalama karekökü=0.04), SRMR (standartlaştırılmış hata kareleri ortalamasının karekökü=0.04), NNFI (normlaştırılmamış uyum indeksi=0.95), CFI (karsılaştırılmalı uyum indeksi=0.96), GFI (uyum iyiliği indeksi=0.93) ve AGFI (düzeltilmiş uyum iyiliği indeksi=0.91) değerlerinin “mükemmel uyum” ölçüsünde oldukları, NFI (normlaştırılmamış uyum indeksi=0.91), değerinin ise “kabul edilebilir uyum” ölçüsünde olduğu belirlenmiştir. Test ölçümlerinin Cronbach-Alpha güvenilirlik katsayısı değerleri; ölçümlerin bütünü için .90, alt boyut ölçümleri için ise sırasıyla .92, .82 olarak tespit edilmiştir. Ölçeğin 15 maddeyi kapsayan birinci alt faktörü, öğretmen adaylarının öğretim tekniklerinin seçimine ilişkin olumlu algılarını yansıttığından “teknik seçimine ilişkin olumlu öngörü”, 7 maddeyi kapsayan ikinci alt faktörü ise öğretmen adaylarının öğretim tekniklerinin seçimine ilişkin olumsuz algılarını yansıttığından “teknik seçimine ilişkin olumsuz öngörü” olarak adlandırılmıştır. Ölçeğin ikinci alt faktörü için tersten puanlama işlemi yapılmaktadır.

Araştırmanın nitel verileri ise yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılarak toplanmıştır. Bu yöntemde araştırmacı görüşme sorularını önceden hazırlar; ancak görüşme sırasında araştırılan kişilere kısmi esneklik sağlayarak oluşturulan soruların yeniden düzenlenmesine, tartışılmasına izin verir (Ekiz, 2003, s.62). Araştırmacı görüşme sürecinde araştırmanın amacı doğrultusunda katılımcılardan derinlemesine bilgi edinmek amacıyla 5 adet açık uçlu sorulardan oluşan bir görüşme formu hazırlamıştır. Formda yer alan soruların oluşturulması sürecinde ilgili literatür taranarak benzer araştırmalar incelenmiş (Akgül, 2006; Kan, 2006; Çelikkaya ve Kuş, 2009; Şimşek, Hırça ve Coşkun, 2012; Demir ve Özden, 2013; Demircioğlu, Genç ve Demircioğlu, 2015; Kubat, 2016; Demirkan ve Saraçoğlu, 2016), 2005 sosyal bilgiler dersi öğretim programının öğretme-öğrenme süreci incelenmiş ve hazırlanan sorular 3 sınıf öğretmeninin ve 2 alan uzmanının değerlendirmesine sunulmuş-

tur. Gerekli düzeltme çalışmaları yapıldıktan sonra 5 sınıf öğretmeni ile pilot çalışma yapılmış, soruların açık ve anlaşılır olup olmadığı kontrol edilerek görüşme formuna son şekli verilmiştir. Formda yer alan sorular şöyledir: Sosyal bilgiler dersi sürecinde uygulamak üzere; (1) Sıklıkla hangi öğretim tekniklerini tercih etmektesiniz? (2) Öğretim tekniklerinin seçiminde hangi faktörleri dikkate almaktasınız? (3) Öğretim tekniklerinin seçiminde ne tür sorunlar yaşamaktasınız? (4) Etkili öğretim tekniklerinin seçimine yönelik önerileriniz nelerdir? (5) Öğretim tekniklerinin seçimine yönelik mesleki gelişim ihtiyacınız olduğunu düşünüyor musunuz, niçin?

Verilerin Analizi

Araştırmanın nicel verilerinin analizinde ortalama ve standart sapma değerleri, nitel verilerin analizinde ise betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Görüşme formunda yer alan açık uçlu sorular katılımcılara yöneltilmiş, görüşmeler ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Kaydedilen görüşmeler bilgisayar ortamına aktarılarak bir uzman tarafından eksik ya da yanlış aktarımların olup olmadığı incelenmiştir. Ardından verilerin betimsel analizi için bir tematik bir çerçeve oluşturmuş, veriler bu temalara göre okunmuş ve düzenlenmiştir. Ayrıca görüşleriyle bu temalara vurgu yapan öğretmenlerin sayıları belirtilmiş ve bulgular doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Betimsel analizin geçerliğini sağlamak amacıyla, katılımcılarla gerçekleştirilen her görüşmenin sonunda araştırmacı topladığı verileri özetleyerek görüşmecilerden bu özetlerin doğruluğuna ilişkin teyit almış ve eklemek istedikleri bir şey olup olmadığını sormuştur. Ayrıca araştırma bulgularının tanımlanması sürecinde de katılımcıların görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılmıştır. Nitel verilerin güvenilirliğini sağlamak amacıyla da bilgisayar ortamına aktarılan veriler araştırmacı dışında başka bir uzman tarafından daha incelenerek kodlama çalışması yapılmıştır. Araştırmacı ve uzman tarafından yapılan kodlamalar bir araya getirilerek gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Araştırmanın güvenilirliğini hesaplamak için Miles ve Huberman (1994) tarafından önerilen güvenilirlik hesaplaması formülü (Güvenirlik=Görüş Birliği/ (Görüş birliği+görüş ayrılığı) kullanılmış ve güvenilirlik düzeyi %83 olarak bulunmuştur. Miles ve Huberman'a (1994) göre, güvenilirlik hesaplamalarının %70'in üzerinde çıkması, araştırma için güvenilir kabul edilmektedir.

BULGULAR

Araştırmanın "Sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersi öğretim uygulamalarında kullanmak üzere öğretim tekniklerini seçme yeterliklerine ilişkin algıları nasıldır?" alt problemine yönelik toplanan verilerin analizinden elde edilen sonuçlar Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Öğretmenlerin öğretim tekniklerini seçme yeterliklerine ilişkin algıları

Ölçek alt boyutları	Ölçek maddeleri	\bar{x}	SS
Teknik seçimine ilişkin olumlu algı	Öğrencilerimin günlük hayattaki ilişkilerini (empati, kendini doğru ifade edebilme, sosyalleşme vb.) geliştirebilecek öğretim tekniklerini seçebilirim.	4.56	.84
	Öğrencilerimde üst düzey beceriler (yaratıcılık, eleştirel düşünme, karar verme, problem çözebilme, demokratik düşünme vb.) geliştirebilecek öğretim tekniklerini seçebilirim.	4.50	.82
	Öğrencilerimde bağımsız çalışma alışkanlığı becerisi kazandırabilecek öğretim tekniklerini seçebilirim.	4.47	.90
	Dersin hedefine uygun sınıf dışı öğretim tekniklerini seçebilirim.	2.81	.89
	Öğrencilerimin bireysel gelişimlerine olanak sağlayabilecek öğretim tekniklerini seçebilirim.	4.34	1.09
	Öğrencilerimin toplumsal yaşama uyum sağlayabilmeleri için gerekli olan bilgi ve becerileri kazandırabilecek öğretim tekniklerini seçebilirim.	4.45	1.15
	Öğrencilerimin okul kültürüne uyum sağlamalarını kolaylaştıracak öğretim tekniklerini seçebilirim.	4.56	.69
	Öğrencilerimde “öğrenmeyi öğrenme” becerisi kazandırabilecek öğretim tekniklerini seçebilirim.	4.52	1.06
	Öğrencilerimin ders veya kaynak kitaplarda yer almayan bilgileri edinmelerine olanak sağlayabilecek öğretim tekniklerini seçebilirim.	4.25	1.18
	Sınıf mevcuduna uygun öğretim tekniklerini seçebilirim.	4.06	1.19
	Öğrencilerimin öznel bilgiler üretmelerine olanak sağlayacak öğretim tekniklerini seçebilirim.	4.15	1.31
	Sınıfın fiziksel özelliklerine (sınıfın büyüklüğü, ısı, ışığı, dizaynı, teknolojik donanımı vb) uygun öğretim tekniklerini seçebilirim.	4.31	1.25
	Öğretme-öğrenme sürecinde etkili zaman yönetimine olanak sağlayacak öğretim tekniklerini seçebilirim.	4.43	1.16
	Derse etkili bir giriş yapmama olanak sağlayacak öğretim tekniklerini seçebilirim.	4.38	1.08
Öğrencilerimi ezberden uzaklaştırabilecek öğretim tekniklerini seçebilirim.	4.79	.46	
Toplam		64.65	3.92

Teknik seçimine ilişkin olumsuz algı	Öğrencilerimin bir bütün olarak (bilişsel, duyuşsal, devinişsel, sosyal vb) gelişimlerini sağlayacak öğretim tekniklerini seçemeyebilirim.	4.34	.94
	Öğrencilerimin derse karşı olumlu tutum geliştirmelerine olanak sağlayabilecek öğretim tekniklerini seçemeyebilirim.	4.77	.60
	Öğretme-öğrenme sürecinde sınıf içi etkileşimi geliştireceğini düşündüğüm öğretim tekniklerini seçemeyebilirim.	4.77	.47
	Sınıf içi disiplin problemlerini azaltabilecek öğretim tekniklerini seçemeyebilirim.	4.50	.97
	Öğretme-öğrenme sürecinde öğrencilerimi aktif kılacak öğretim tekniklerini seçemeyebilirim.	4.47	.97
	Konunun doğasına uygun olan öğretim tekniklerini seçemeyebilirim.	4.50	1.06
	Öğretme-öğrenme süreci sonunda öğrencilerimin öğrenme düzeylerini tespit edebilecek öğretim tekniklerini seçemeyebilirim.	4.34	1.05
Toplam	31.79	2.13	

Tablo 1'e göre araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde kullanılmak üzere çeşitli öğretim tekniklerinin seçimine ilişkin yeterlik algılarının, ölçeğin her iki alt faktör ortalama puanlarına göre ($\bar{x}_{\text{fak.1}}=64.81$; $\bar{x}_{\text{fak.2}}=31.79$), oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Ölçeğin teknik seçimine ilişkin olumsuz öngörü alt boyutunda katılımcı öğretmenlerin yüksek ortalama sahip olmaları, ölçeğin yapısı gereği, teknik seçimine ilişkin öğretmenlerin olumsuz öngörü düzeylerinin düşük olduğu şeklinde yorumlanmaktadır. Tablo incelendiğinde, öğretmenlerin en yüksek ortalamalara sahip oldukları maddenin, $\bar{x}=4.79$ ortalama puanı ile, "öğrencilerimi ezberden uzaklaştırabilecek öğretim tekniklerini seçebilirim" maddesi; en düşük ortalama sahip oldukları maddenin ise $\bar{x}=2.81$ ortalama ile "dersin hedefine uygun sınıf dışı öğretim tekniklerini seçebilirim" maddeleri olduğu görülmektedir.

Araştırmanın "Sosyal bilgiler ders sürecinde uygulamak üzere sıklıkla hangi öğretim tekniklerini tercih etmektesiniz?" sorusuna yönelik, görüşü alınan öğretmenlerden elde edilen verilerin frekans (f) dağılımları Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Sosyal bilgiler dersinde sıklıkla kullanılan öğretim teknikleri

Öğretim teknikleri	f	Öğretim teknikleri	f
Soru-cevap	17	Grupla çalışma	7
Anlatım	15	Akran öğretimi	5
Sunuş	13	Görsel sunu	4
Tartışma	13	Kavram haritası	4
Örnek olay	11	Eğitsel oyun	3
Drama tekniği	10	Sosyal empati	3
Bağımsız çalışma	10	İşbirlikli öğrenme	2
Proje çalışması	8	Benzetişim (simülasyon)	1
Gözlem gezisi	8	Gösterip yaptırma	1

Tablo 2'ye göre araştırmaya katılan öğretmenler sosyal bilgiler dersi sürecinde sıklıkla soru-cevap (f=17) tekniği kullandıklarını ifade etmişlerdir. Bu tekniğin ardından; anlatım (f=15), sunuş (f=13), tartışma (f=13), örnek olay (f=11) strateji ve yöntemleri öğretmenler tarafından sosyal bilgiler dersi kapsamında sıklıkla kullanılan “öğretim teknikleri” olarak belirtilmiştir. Bu bulgu katılımcıların bu ders kapsamında drama, sosyal empati, eğitsel oyun, proje çalışması, benzetişim vb. öğrenci merkezli öğretim tekniklerinden çok, anlatım yöntemi ve soru-cevap tekniği gibi geleneksel öğretim yöntem ve tekniklerini daha çok kullandıkları şeklinde yorumlanabilir. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinden biri; (Ö22) “...Yapılandırıcılık öğrenci kendisi araştırsın, sorsun, bulsun diyor; öğretmen yol gösterebilir, rehber olsun diyor ama ben yine de anlatmayı tercih ediyorum. Aslında her ikisini de denedim. Öğrenciye drama yaptırırım, eğitsel oyun oynattım, işbirlikli öğrenme yaptırırım. Sonra test verdim, baktım ki sonuçlar çok kötü yine anlatıma döndüm. Anlatırken görsel sunulardan, bazen kavram haritalarından da faydalaniyorum. Öğrencilerin dikkatini daha kolay çekiyor.” diyerek görüşünü açıklamıştır. (Ö13) ise “Ben dersi önce çocuklara okuturum, herkes bir defa içinden sessizce okur, sonra ben anlatırım, çocuklara sorular sorarım, onlar da yanıtlarlar, günlük hayatla bağlantı kurarım, test çözerim. Dersi böyle bitiririm”, (Ö3) “Çoğunlukla dersi ben anlatırım, yani anlatım, sunuş tekniklerini ağırlıklı olarak kullanırım. Kavram haritasını çok kullanırım. Tabii dikkatleri dağılınca, sıkılırsalar drama yaptırırım, oyun oynattırırım, tartışma yaptırırım. Dersi ben anlatınca daha iyi öğreniyorlar, farkı test sonuçlarında bile görüyorum.” diyerek görüşlerini belirtmişlerdir.

Ayrıca Tablo 2 incelendiğinde, araştırmaya katılan bazı öğretmenlerin öğretim model, strateji, yöntem ve teknik kavramlarını birbirlerine karıştırdıkları görülmektedir. Öğretmenler literatürde öğretim strateji ve yöntemleri kapsamında tanımlanan sunuş stratejisi ile anlatım, tartışma, örnek olay, gösterip yaptırma gibi öğretim yöntemlerini sosyal bilgiler dersinde sıklıkla kullanmayı tercih ettikleri “öğretim teknikleri” kapsamında sıralamışlardır. Öğretmenlerin strateji, yöntem ve teknik kavramlarına yönelik yaşadıkları kavram kaşılıklığı sözlü ifadelerine de yansımıştır. Nitekim öğretmenlerden biri; “*Sosyal dersinde çoğunlukla sunuş tekniğini kullanıyorum. Galiba yanlış oldu, sunuş bir yöntemdi değil mi? Yöntem olarak sunuş, teknik olarak ise soru-cevabı kullanıyorum. (Ö31)*” diyerek görüşünü belirtmiştir. Öğretmenlerden (Ö25) “*Sosyal bilgilerde sıklıkla gösterip yaptırma tekniğini kullanıyorum, pardon yöntemini kullanıyorum, çünkü program davranışlarla dolu, teknik olarak da örnek olayı kullanıyorum. Hayattan örnekler sunuyorum.*”, (Ö43) ise “*Anlatım yöntemini, drama yöntemini ve sunuş tekniğini kullanıyorum. Siz tekniği sorduğunuz için sunuş diyeceğim tabii.*”, (Ö16) “*Öğrenci merkezli öğretim tekniklerini kullanmaya özen gösteriyorum. Drama, gözlem gezisi ve proje tekniklerini sıklıkla kullanmaya gayret ediyorum. Bir de geçen sene KPSS’ye hazırlanırken sosyal empati diye bir yöntem öğrenmiştim. Teknik de olabilir. Yöntem mi teknik mi tam bilemiyorum ama derste onu da sık kullanmaya çalışıyorum*” diyerek strateji, yöntem ve teknik kavramlarına yönelik yaşadıkları kavram kargaşasını belirtmişlerdir.

Tablo 3’te öğretmenlerin “Sosyal bilgiler dersi sürecinde uygulamak üzere öğretim tekniklerinin seçiminde hangi faktörleri dikkate almaktasınız?” sorusuna yönelik görüşlerinden elde edilen verilerin frekans (f) dağılımları sunulmuştur.

Tablo 3. Öğretmenlerin öğretim tekniklerinin seçimini etkileyen faktörlere yönelik görüşleri

Teknik seçimini etkileyen faktörler	f
Derste uygulanacak etkinlikler	40
Dersin süresi	36
Sınıf mevcudu	30
Öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri	25
Dersin kazanımları	21
İşlenen ünitenin süresi	20
Öğretmen kılavuz kitabının dayatması	20

Tekniğin zorluk düzeyi	19
Öğretmenin tekniğe olan yatkınlığı	16
Maliyet	4
Öğrencilerin dikkat süresi	1

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin öğretim tekniklerinin seçiminde öncelikli olarak derste uygulanacak etkinlikleri (f=40) dikkate aldıkları görülmektedir. Etkinliklerin ardından işlenecek olan dersin süresi (f=36) ve öğrenci grubunun büyüklüğü yani sınıf mevcudu (f=30) öğretmenlerin öğretim tekniklerinin seçiminde göz önünde bulundurdıkları önemli faktörler arasında yer almaktadır. Tablo 3'e göre katılımcı öğretmenlerin sosyal bilgiler dersi kapsamında kullanacakları öğretim tekniklerinin seçiminde en az dikkate aldıkları faktörler, tekniğin maliyeti (f=4) ve öğrencilerin dikkat süresidir (f=1). Bu bulgular katılımcı öğretmenlerin teknik seçiminde öncelikli olarak; öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri, dikkat süreleri gibi öğrenci merkezli olan faktörlerden çok, derste uygulanacak etkinlik ve dersin süresi gibi dersi temele alan faktörleri dikkate aldıkları şeklinde yorumlanabilir. Bu doğrultuda öğretmenlerin görüşleri şöyledir: “*Öncelikle o günkü dersin etkinliğine bakarım. Bugün ne işlenecek? Eğer konu hafifse ona göre teknik seçerim. Sonra dersin süresi önemli. Dersi 40+40 dakika yaparsam uygulaması uzun süren tartışma gibi, örnek olay gibi teknikleri kullanırım. Ama konu zorsa ve ders sadece 40 dakika yaparsam o zaman drama gibi, eğitsel oyun gibi kolay teknikleri seçerim. Bir de öğrencilerin hazırbulunuşluklarına bakarım. (Ö3)*”; “*Ben önce etkinliğe, sonra etkinliğin süresine sonra da o gün okula gelen öğrenci sayısına bakarım. Sınıfımızın mevcudu 18, öğrencilerin büyük çoğunluğunun gelmediği günler oluyor, o zaman bağımsız çalışma tekniğini daha çok kullanıyorum. Eğer sınıfın tamamına yakını gelmişse grupta çalışma, proje, sunuş, anlatım, soru-cevap gibi teknikleri tercih ediyorum. Öğrencilerin hazırbulunuşlukları da önemli tabii. Ona da bakıyorum, dersin kazanımlarına, tekniğin bana uygun olup olmamasına bakıp uygun olan teknikleri seçip uyguluyorum... (Ö11)*”; “*Benim için programdaki etkinlikler önemli, dersin süresi önemli, kazanımları ve öğrenci önemli. Öğrencinin teknik seçerken nesi önemli dersiniz hazırbulunuşluğu derim. Öğrencinin hazırbulunuşluğu yoksa tartışma tekniğini kullanamam mesela. Bir de öğrencinin dikkat süreci önemli. Benimkilerin dikkati çabuk dağılıyor. Dersin ilk on dakikasında önemli bilgileri verdim verdim. Sonraki dakikalarda beni o ilk on dakikadaki gibi dikkatle dinleyemiyorlar. İşte o zaman farklı teknikleri kullanmaya geçerim. Drama yaparım, konu uygunsa sosyal empati yaparım, gösterip yaptırma yaparım (Ö29)*”.

Tablo 3’te dikkat çeken bulgu, katılımcı öğretmenlerin sosyal bilgiler dersi kapsamında kullanacakları öğretim tekniklerinin seçiminde öğretmen kılavuz kitaplarını da dikkate aldıklarını ($f=20$) ifade etmeleridir. Ancak öğretmenler kılavuz kitapları, kendilerine belirli öğretim tekniklerini uygulamaları konusunda zorlayıcı bir unsur olarak görerek eleştirmektedirler. Öğretmenlerden (Ö36) “*Teknik seçerken öğretmen kılavuz kitaplarına bakıyorum. O ne diyorsa onu uyguluyorum. Zaten kitaplar öyle bir hazırlanmış ki, sanki bana emir veriyor, al sunuş tekniğini uygula, şimdi de buluşu uygula der gibi.*” ; (Ö40) ise “*Kılavuz kitaplara göz atıyorum. Orada ne yapacağıımız öyle bir yazılı ki, tıpkı anayasa gibi. Ne zaman, hangi tekniği, adım adım nasıl uygulayacağımız zaten belli. Bunları bu şekilde kullan diyor kitap. Bu teknikler bazen geleneksel bazen de öğrenci uygulamasına dayalı olabiliyor. Biz de anayasaya bağlı kalıyoruz*” diyerek kılavuz kitapların kendilerini sınırlandırdıkları yönündeki görüşlerini belirtmişlerdir.

Tablo 4’te araştırmaya katılan öğretmenlerin “Sosyal bilgiler dersi sürecinde uygulamak üzere öğretim tekniklerinin seçiminde ne tür sorunlar yaşamaktasınız?” sorusuna verdikleri yanıtların frekans dağılımları yer almaktadır.

Tablo 4. Öğretmenlerin öğretim tekniklerinin seçiminde yaşadıkları sorunlar

Teknik seçiminde yaşanan sorunlar		f
Öğrenciden kaynaklanan sorunlar	Öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerinin farklılığı	41
Velilerden kaynaklanan sorunlar	Ailelerin çocukların eğitimine yeterli ilgiyi göstermemeleri	35
Eğitim sisteminden kaynaklanan sorunlar	Merkezi sınav sisteminin varlığı	29
	Etkinliklerin ağırlıklı olarak öğretmen merkezli hazırlanması	23
	Ders ve kaynak kitaplardaki bilgi eksikliği	21
	Öğretim programının bölgesel farklılıklara uygun hazırlanmaması	13
	Prosedürden kaynaklanan zorluklar	7
Okulun imkânlarından kaynaklanan sorunlar	Sınıf mevcutlarının kalabalık olması	26
	Araç-gereç ve materyal eksikliği	8

Öğretmenlerden kaynaklanan Sorunlar	Öğretmenlerin mesleki gelişim ihtiyacı duymamaları	12
	Derse hazırlıksız girme	11
	Öğretmenlerin tükenmişlik düzeylerinin yüksek olması	2

Tablo 4'e göre araştırmaya katılan öğretmenler, öğretim tekniklerinin seçiminde yaşanan sorunların nedenlerinden birinin öğrenciden kaynaklanan sorunlar olduğunu, bu kapsamda öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerindeki belirgin farklılıkların ($f=41$) öğretim tekniklerinin seçiminde sorunlara yol açtığını belirtmişlerdir. Katılımcılardan (Ö7) “Öğrencilerin hazırbulunuşlukları birbirinden çok farklı. Kimisi konuya hâkim kimisi de hiç duymamış, bilmiyor. Bu da dersin sadece kullanacağım tekniğini değil, komple işlenişini etkiliyor...”; (Ö1) “*Bazen konuyu bilen öğrencilerin sayısı fazla oluyor bazen de bilmeyenlerin. Ona göre teknik, yöntem seçmek zorunda kalıyorum.*” diyerek sorun ile ilgili görüşlerini belirtmişlerdir. Velilerden kaynaklanan sorunlar kapsamında öğretmenler, ailelerin çocuklarının eğitimlerine yeterli ilgiyi göstermediklerini ($f=35$) ifade ederek bu durumun öğrenme sürecini etkilediğine vurgu yapmışlardır. Öğretmenlerden (Ö24) “*...çocuk okulda defterini kitabını nasıl kapatmışsa ertesi gün de okula öyle geliyor. Evde dersin tekrarı yok, ödev var mı yok mu diye soran yok, çocuk rahat aile çocuktan da rahat.*” diyerek konuyla ilgili görüşünü ifade etmiştir.

Tablo 4'e göre katılımcılar eğitim sistemden kaynaklı sorunların da öğretim tekniklerinin seçiminde sıkıntıya yol açtığını, bu sorunların başında da eğitimde merkezi sınav sisteminin varlığının yer aldığını ($f=29$) belirtmişlerdir. Nitekim (Ö20) “*Öğrencinin daha çabuk ve eğlenceli öğrenmesine yarayacak çok güzel öğretim teknikleri var, biliyorum, ama bir de sınavlar var. Çocuklar ilköğretim ikinci sınıftan itibaren Türkiye geneli deneme sınavlarına giriyorlar, orta okulda TEOG var. Eğlenerek öğrenmeye ayrılacak vakit yok. Sınavlar elimizi kolumuzu bağıyor, mecburen bilgi aktarıyoruz...*” diyerek sınav sistemine yönelik eleştiride bulunmuştur. Bazı öğretmenler ise sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer alan etkinliklerin çoğunlukla öğretmen merkezli olarak tasarlanması ($f=23$), etkinliklerin öğrencileri öğrenme sürecine aktif olarak katamaması nedeni ile teknik seçiminde sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerden (Ö20) “*Öğretmen kılavuz kitaplarındaki etkinlikler genelde anlatım tekniğini kullanmayı gerektiriyor. Öğrencilere bilgi verilmesi gereken etkinlikler. Böyle olunca teknik seçiminde sorun yaşıyoruz tabii. Tek tercih hakkımız var o da anlatmak.*” diyerek programın öğrenme-öğrenme sürecine yönelik eleştiride bulunmuştur. Ayrıca katılımcı öğretmenler ders ve kaynak kitaplarda bilgi eksikliği ($f=21$) nedeni ile de teknik

seçiminde sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bu doğrultuda (Ö19) *“Ders kitabı, çalışma kitabı, bazı kaynak kitaplarda istediğim bilgiler yok. Çocukların bilgisi yetersiz olunca nasıl tartışma yapsınlar, proje yapsınlar. Her tekniği her zaman seçemiyoruz...”* diyerek soruna yönelik görüşünü belirtmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerden 13’ü öğretim programının bölgesel farklılıklara uygun olarak hazırlanmadığını ifade ederek uygulamadaki programa yönelik eleştirilerde bulunmuşlardır. Öğretmenlerden biri (Ö38) *“Sosyal bilgiler programı çevre gezileri, sanal geziler ile dolu, araştırmaya dayalı etkinlik çok. Sanki Çankaya’daki bir ilkokul için hazırlanmış. Kırsal kesimlerdeki okullar, okulun çevresel şartları hiç göz önünde bulundurulmamış. Bölgesel farklılıkları dikkate alan yeni bir programa ihtiyaç var bence.”* diyerek görüş belirtirken bir diğer öğretmen ise (Ö18) *“Yapılandırmacılık gereği programda teknoloji gerektiren araştırmaya dayalı etkinlikler çok. Çoğu öğrencimin hayatında internet yok, bilgisayar yok, program çocukların gündelik yaşantısına uygun değil.”* şeklinde düşüncesini ifade etmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerden 7’si ise, prosedürden kaynaklanan zorlukların öğretim tekniklerinin seçiminde bazı sorunlar yaşamalarına neden olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcılardan (Ö33) *“...mesela ben müze gezisi yapmak istiyorum. Bunun için bir sürü yazı gerekli, günlerce dilekçe ile uğraş. Bu iş müdürün tekelinde olsa sadece müdür beye gezi yapacağım yer ve saatleri bildirim, planımı yapar, uygulamam. Prosedür beni teknikten soğutuyor.”* şeklindeki görüşü ile sorununu ifade etmiştir.

Okulun imkânlarından kaynaklanan sorunlar kapsamında; katılımcılar sınıf mevcutlarının kalabalık olması ($f=26$) ve okulun araç-gereç, materyal eksikliğinin ($f=8$) derste kullanılacak öğretim tekniklerinin seçiminde sorunlara neden olduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcılardan (Ö9) *“İl merkezlerinde okullar çok kalabalık. Benim sınıfım 43 kişi. Herkese bir dakikalık bir konuşma fırsatı bile yok. Tartışma tekniğini 43 kişi yürütmekle 23 kişiyle yürütmek arasında fark var.”*, (Ö14) ise *“Okulda isteğim araçlar yok. Ben kendim sınıfım için bir şeyler temin etmeye çalışıyorum... Teknoloji isteyen teknikleri pek kullanamıyorum mesela.”* diyerek görüşlerini dile getirmişlerdir.

Öğretmenlerden kaynaklı sorunlar kapsamında araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerinin; öğretmenlerin mesleki gelişim ihtiyacı duymamaları ($f=12$), derse hazırlıksız girmeleri ($f=11$) ve tükenmişlik düzeylerinin yüksek olması ($f=2$) olmak üzere 3 kategoride toplandığı görülmektedir. Mesleki gelişim ihtiyacı duymama konusunda öğretmenlerin görüşleri şöyledir: *“Meslekte on yılını doldurunca kendini tekrar etmeye başlıyorsun. Özellikle mesleğe yeni başlayınca birkaç deneme yapıyorsun. Mesela dramayı deniyorsun baktın ki*

başarılı oldun, tekniği de sevdin, işte o zaman sürekli aynı tekniği kullanmak istiyorsun. Kendini yormak, farklı teknik arayışları içine girmek, denemek istemiyorsun. Öğretmenlerin en büyük sorunu mesleklerinde gelişme isteklerinin zamanla kör olması (Ö13)”; “Yılların öğretmeniyim. Yıllardır kullandığım teknikler var. Bir de gezi, gözlem gibi hiç kullanmadıklarım. Öğretmenlik mesleğini bir oturunca hep aynı sistemde çok rahat ilerleyebilirsin. (Ö2)”. Derse hazırlıksız girme konusunda katılımcılardan biri “...plan yapmıyoruz, derse hazırlıksız geliyoruz. O zaman da nerde kaldık, ne anlatacağız, yarın ne işleyeceğiz pek de bilmiyoruz... (Ö35)” diyerek görüşünü belirtmiştir. Öğretmenlerin tükenmişlik düzeylerinin yüksek olması konusunda katılımcılardan biri (Ö34) “Tükendim artık, 25 yıllık öğretmenim. Özellikle bu yıl yorulduğumu iyiden iyiye hissediyorum. 25 yıldır aynı şeyleri anlatıyorum müfredat değişti falan diyorlar ama ben açıkçası pek de değişen bir şey göremedim. Müfredat aynı da işlenişi biraz farklılaştırmaya çalışıyorlar o kadar, bol bol kağıt dolduruyoruz...” şeklinde düşüncesini ifade etmiştir.

Tablo 5’te “Sosyal bilgiler dersi sürecinde uygulamak üzere etkili öğretim tekniklerinin seçimine yönelik önerileriniz nelerdir?” sorusuna yönelik katılımcıların görüşlerinden elde edilen verilerin frekans dağılımları sunulmuştur.

Tablo 5. Öğretmenlerin etkili öğretim tekniklerinin seçimine yönelik önerileri

Etkili Öğretim Tekniklerinin Seçimine Yönelik Öneriler		f
Okulun imkânlarının iyileştirilmesine yönelik öneriler	Sınıf mevcutlarının ideal sayıda olması	40
	Sınıfların araç-gereç ve materyal açısından donanımlı olması	37
	Okulun fiziki koşullarının iyileştirilmesi	13
	Prosedürden kaynaklanan zorlukların aşılması	7
Eğitim sisteminin iyileştirilmesine yönelik öneriler	Merkezi sınav sisteminde düzenlemeler yapılması	34
	Ders ve kaynak kitaplardaki bilgi eksikliğinin giderilmesi	11
	Öğretim programının bölgesel farklılıklara uygun olacak şekilde yeniden geliştirilmesi	8
Aile eğitimine yönelik öneriler	Ailelere eğitimin önemi konusunda bilgilendirme çalışmalarının yapılması	34

Öğretmen yetiştirme sisteminin iyileştirilmesine yönelik öneriler	Öğretmen yetiştirme programlarının öğretmenlerde mesleki gelişim ihtiyacı bilincini oluşturacak şekilde yeniden şekillendirilmesi	29
	Hizmet içi eğitim etkinliklerinin sayıca artırılması	11
	Öğretmenlerin hizmet içi eğitim etkinliklerine katılımları konusunda teşvik edilmesi	9
Öğretmen ödeneklerinin iyileştirilmesine yönelik öneriler	Öğretmenlerin aylık ve emeklilik ücretlerinin artırılması	3

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin sosyal bilgiler dersinde kullanılmak üzere etkili öğretim tekniklerini seçebilmek için öncelikle okulun imkânlarının iyileştirilmesi gerektiği önerisinde bulunmuşlardır. Bu doğrultuda katılımcı öğretmenlerin büyük çoğunluğu sınıf mevcutlarının ideal sayıda olması (f=40) ve sınıfların araç-gereç ve materyal açısından donanımlı olması (f=37) önerisinde bulunmuşlardır. Öğretmenlerden (Ö26) “İşe sınıf mevcutlarını azaltarak başlamaları lazım. Sınıfta 20-25 öğrenci olursa teknikler daha rahat ve uygun kullanılır.” ; (Ö21) ise “Sınıf mevcutlarını azaltalım ve sınıfın eksikliklerini araç, gereçlerini temin edelim. Sınıf mevcudu yeterli olur, materyal olmazsa, mesela bilgisayar, internet olmazsa yine olmaz.” diyerek konuya yönelik önerilerini belirtmişlerdir. Eğitim sisteminin iyileştirilmesine yönelik öneriler kapsamında araştırmaya katılan öğretmenler, merkezi sınav sisteminde düzenleme yapılmasını (f=34) istemekte, ilkökul seviyesindeki öğrencileri merkezi sınav sistemine hazırlayan deneme sınavlarının ilkökullarda uygulanmamasını talep etmektedirler. Nitekim öğretmenlerden biri (Ö39) “...Bu çocuklar ilkökul ikinci sınıftan beri test çözüyorlar, sadece kendi sınıf arkadaşları ile değil tüm Türkiye ile yarışıyorlar. Bu merkezi sınavlar başarıyı nasıl ölçüyor? Çocuğun netine göre. Benim çocuklar kasaba çocukları. Çevresel imkânları merkeze göre oldukça kısıtlı. Bu çocukların 50 sorudan 47’sine değil 37’sine doğru cevap vermesi benim için çok başarılı olduklarının kanıtıdır. Başarı neye göre kime göre ölçülüyor? Bırakalım artık bu sınavları, ya da oturalım köye, kasabaya, ilçeye, ile göre yeniden düzenleyelim” diyerek sınav sistemine yönelik eleştirisini ifade etmiştir. Katılımcı öğretmenlerin bir kısmı da ders ve kaynak kitaplarda gözledikleri bilgi eksikliklerinin giderilmesi (f=11) önerisinde bulunurken, bir kısmı ise sosyal bilgiler dersi öğretim programının bölgesel farklılıklara uygun olacak şekilde yeniden geliştirilmesi (f=8) önerisinde bulunmuşlardır. Öğretmen yetiştirme sisteminin iyileştirilmesine yönelik öneriler kapsamında, katılımcı öğretmenler çoğunlukla (f=29) öğretmen yetiştirme sistemini

eleştirerek, bu sistemin öğretmenlerde mesleki gelişim ihtiyacı bilinci oluşturmadığını, dolayısıyla öncelikle mevcut sistemin öğretmenlerde bu bilinci oluşturacak şekilde yeniden düzenlenmesi gerektiği önerisinde bulunmuşlardır. Ayrıca öğretmenler, hizmet içi eğitim etkinliklerinin sayıca artırılması (f=11) ve öğretmenlerin bu eğitimlere katılmaları konusunda teşvik edilmelelerinin (f=9), sosyal bilgiler dersinde etkili öğretim tekniklerinin seçimine yol açacağı görüşünde olduklarını belirtmişlerdir. Bu kapsamda öğretmenlerden (Ö14) *“Dört yıl fakülte okudum. Öğretim tekniklerinin neler olduğunu öğrendim, ama sosyal bilgiler dersi için hangi teknikler daha uygun olur diye hiç düşünmedim. Bana fakültede soran da olmadı, ileride öğretmen olacaksın bak bu konuları sürekli araştır, incele, yeni teknikleri öğren, sosyalde kullan diyen de olmadı. O yüzden daha öğrenciyken mesleki gelişimin önemini iyi kavratmak lazım...”*; (Ö17) *“Sadece sosyal için değil, diğer dersler içinde hangi tekniklerin kullanımı daha iyi olur diye hizmet içi eğitim seminerleri sık sık düzenlensin...”*; (Ö28) *“Hizmet içi eğitimlere katılım, üstelik gönüllü katılım için öğretmenler yönlendirilmeli, isteklendirilmeli, bu iş zorakilikten kurtarılmalı...”* diyerek düşüncelerini belirtmişlerdir.

Tablo 5’te dikkat çeken bir diğer bulgu ise araştırmaya katılan öğretmenlerin ödeneklerin iyileştirilmesine yönelik öneride bulunmaları, bu kapsamda öğretmenlerin aylık ve emeklilik ücretlerinin artırılmasını talep etmeleridir (f=3). Öğretmenlerden (Ö6) *“Öğretmenlerin tükenmişlik düzeylerini azaltmak lazım. Onun içinde maaşlara zam lazım. Öğretmen emeğinin karşılığını aldığını düşünürse daha çok çalışmak ister farklı teknikler kullanmak ister. Emeğinin karşılığı alamazsa her geçen gün tükendiğini hisseder, bildiğinin dışına çok da çıkmak istemez”*; (Ö34) *“Aldığım maaş verdiğim emeğe değmeli. Emekliler sızlanıp duruyorlar, çalışanlarda da durum aynı. Maaşlara zam yapılmalı, öğretmen standartları yükselmeli, öğretmen işine motive olmalı sonra da verilen maaşın karşılığı olarak öğretmen nitelikleri sorgulanmalı, nerede farklı yöntem, farklı teknik, öğrenci merkezli neler yaptın diye sorgulanmalı.”* diyerek öğretmenlere yapılan ödemelerin iyileştirilmesi önerisinde bulunmuşlardır.

Tablo 6’da araştırmancının son alt problemi olan “Sosyal bilgiler dersi sürecinde uygulamak üzere öğretim tekniklerinin seçimine yönelik mesleki gelişim ihtiyacınız olduğunu düşünüyor musunuz, niçin?” sorusuna yönelik öğretmenlerin görüşleri analiz edilmiş, elde edilen verilerin frekans dağılımları sunulmuştur.

Tablo 6. Öğretmenlerin öğretim tekniklerinin seçimine yönelik mesleki gelişim ihtiyaçları

Mesleki gelişim ihtiyacı olup olmama durumu	Nedenler	f
Mesleki gelişim ihtiyacım var	2005 sosyal bilgiler dersi öğretim programının tanıtımına yönelik hizmet içi eğitim almadım.	13
	Bu ders kapsamında kullanılan öğretim teknikleri konusunda yeterli bilgiye sahip değilim.	5
Mesleki gelişim ihtiyacım yok	Bu ders kapsamında kullanılan öğretim teknikleri konusunda yeterli bilgiye sahibim.	26

Tablo 6'ya göre araştırmaya katılan öğretmenlerin 26'sı sosyal bilgiler dersi kapsamında kullanılmak üzere öğretim tekniklerinin seçimine yönelik mesleki gelişim ihtiyacı duymadıklarını, 18'i ise tam aksine mesleki gelişim ihtiyacı içinde olduklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerden (Ö44) "*Sosyal bilgilerde kullandığım teknikler yeterli. Teknik bilgimin de iyi olduğunu düşünüyorum. Tekrar bir eğitime ihtiyacım yok.*" ; (Ö27) "*Yeni programlar hazırlanırken galiba 2004 yılında bir tanıtım yapılmıştı. Ben katılamamıştım. Ama çok da derin bir kaybım olduğunu düşünmüyorum. Yöntemdir, tekniktir, bu konuda bilgime güveniyorum. Gelişim ihtiyacım yok.*" diyerek mesleki gelişim ihtiyacı duymadıklarını belirtmişlerdir. (Ö19) ise "*Öğrenmenin yaşı yok, sınırı yok, sosyal bilgiler dersinde kullanılan tüm teknikleri yüzde yüz biliyorum diyemem. Bu konuda bir hizmet içi eğitim almak isterim*"; (Ö4) ise "*Yeni programında kullanılacak yöntem-teknikler konusunda zamanında hizmet içi almadım, alamadım. Bu konuda eksikliklerim var açıkçası. Mesleki gelişim ihtiyacı duyuyorum.*" diyerek konuya yönelik duydukları ihtiyacı ifade etmişlerdir.

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Bu araştırmanın sonucunda sınıf öğretmenlerinin, sosyal bilgiler dersi öğretim uygulamalarında kullanılmak üzere, öğretim tekniklerinin seçimine ilişkin genel olarak yeterli algılarının yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak öğretmenlerin bu ders kapsamında, dersin hedefine uygun sınıf dışı öğretim tekniklerinin seçimi konusundaki yeterli algılarının zayıf olduğu ($\bar{x}=2.81$) tespit edilmiştir. Bu durum 2005 ilköğretim 4. sınıf sosyal bilgiler dersi öğretim programının hedeflerinin istenilen düzeyde gerçekleşmesi açısından engel teşkil edebilir. Çünkü program incelendiğinde, programda yer alan bazı kazanımların açıklamalar kısmında "müze ile tabiat ve kültür varlıklarının gezilmesi, incelenmesi ve buralarda etkinlik yapılması"

ifadesine yer verildiği, etkinlik örnekleri kısmında ise “bir gezi yapalım; gezelim öğrenelim; pazara gidelim, kütüphaneye gidiyoruz vb.” okul ve sınıf dışı etkinlik örneklerinin yer aldığı görülmektedir (MEB, 2009). Öğretmenlerin programda yer alan örnek etkinlikleri uygulayarak bu kazanımlara ulaşabilmeleri için sınıf dışı öğretim tekniklerinin seçimi konusunda kendilerini yeterli hissetmeleri önemlidir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bu konudaki zayıf yeterlik algılarının nedeni, bu tekniklerin uygulanması için gerekli olan yasal prosedürün zorluğu olabilir. Nitekim araştırmanın nitel verilerinden elde edilen sonuçlar bu yorumu desteklemektedir. Katılımcı öğretmenler sosyal bilgiler dersi öğretim programının gözlem gezileri ile dolu olduğunu, ancak gezi yapabilmek için yasal izinlerinin alınmasının güç olduğu ve uzun zaman gerektirdiğini belirterek, bu durumun bu ders kapsamında sınıf dışı öğretim tekniklerinin seçiminde zorluk yaşamalarına yol açtığını ifade etmişlerdir. Benzer sonuçlara; Avcı ve Öner (2015), Memişoğlu ve Öner (2013), Yılmaz ve Tepebaş (2011) ve Çetin, Kuş ve Karatekin (2010) tarafından yürütülen araştırmalarda da rastlanmaktadır.

Bu çalışmanın sonucunda, araştırmaya katılan öğretmenlerin sosyal bilgiler ders sürecinde sıklıkla soru-cevap tekniğini, anlatım yöntemini ve sunuş stratejisini kullanmayı tercih ettikleri, öğrenci merkezli olarak adlandırılan drama, benzetişim, eğitsel oyun, sosyal empati gibi öğretim tekniklerini daha az kullandıkları tespit edilmiştir. Araştırmanın bu alt boyutundan elde edilen sonuç, literatürdeki benzer araştırmaların sonuçları ile örtüşmektedir (Yaman ve Demir, 2015; Çelikkaya ve Kuş, 2009; Akgül, 2006; Kan, 2006). Alkan ve Kurt (1998, s. 94), Türk eğitim sisteminde sosyal bilgiler öğretiminin genel kavram ve bilgileri öğrenene aktarmak ile sınırlı olduğunu, uygulanan öğretim yöntemlerinin genel olarak öğretmen merkezli olduğunu, gözlem, araştırma, inceleme, konu alanı çalışması ve katılım gibi uygulamaya dayalı aktivitelere fazla yer verilmediğini ifade etmektedirler. Ancak bu araştırmada katılımcı öğretmenlerin sosyal bilgiler dersi öğrenme sürecinde geleneksel öğretim yöntem ve tekniklerini kullanırken; tartışma, örnek olay, drama, proje çalışması, gözlem gezisi, sosyal empati, işbirlikli öğrenme, gösterip yaptırma gibi öğrenci merkezli öğretim yöntem ve teknikleri ile destekleyerek kullanmayı tercih ettikleri; fakat bu yöntem ve tekniklerin sınırlı sayıda öğretmen tarafından tercih edildiği belirlenmiştir. Ayrıca çalışmanın sonucunda, araştırmaya katılan öğretmenlerin öğretim strateji, yöntem ve teknik kavramlarını birbirinin yerine kullandıkları ve bu kavramlara yönelik bir kavram kargaşası içinde oldukları da tespit edilmiştir. Benzer olarak Demir ve Özden (2013) tarafından yürütülen, sınıf öğretmenlerinin öğretimsel stratejilere, yöntemlere ve tekniklere ilişkin görüşlerinin incelendiği çalışmada, sınıf

öğretmenlerinin strateji, yöntem ve teknik kavramlarına ilişkin bilgilerinin yetersiz ve eksik olmakla birlikte bir kavram kargaşası içinde oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretme-öğrenme sürecinde her ne kadar öğretmenler strateji, yöntem ve teknik kavramlarını birbirinin yerine kullansalar da önemli olan bu kavramları birbirini tamamlayan öğeler olarak görmeleri ve öğrenme sürecinde kullanarak çeşitliliği sağlamalarıdır (Aykaç, 2014; Kubat, 2016). Ancak bu araştırmanın sonucunda katılımcı öğretmenlerin öğretim strateji, yöntem ve tekniklerin uygulanması konusunda öğrenme sürecinde istenilen çeşitliliği sağlayamadıkları tespit edilmiştir. Bu durum sosyal bilgiler dersi öğretim programının temel yaklaşımları ve öğretmenlerden beklentileri ile örtüşmemektedir. Çünkü programda, öğrencilerin düşüncelerini, araştırmalarını, sorun çözmelerini ve edindikleri bilgi ve beceriyi yeniden yapılandırıp yaşama geçirmelerini destekleyen çeşitli yöntem ve tekniklerin, uygulamaların işe koşulması önerilmekte, öğretmenleri anlatım yöntemini mümkün olduğu kadar az kullanılması gerektiği belirtilmektedir (MEB, 2009). Sosyal bilgiler dersi öğretim programının belirlenen hedeflerine ulaşması için öğretmenlerin programda önerilen çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerini, uygulamaları öğrenme sürecinde kullanmaları gerekli ve önemlidir.

Bu çalışmanın sonucunda, araştırmaya katılan öğretmenlerin sosyal bilgiler dersinde öğrencileri ezberden uzaklaştıracak öğretim tekniklerinin seçimi konusunda yeterlik algılarının oldukça yüksek ($\bar{x}=4.79$) olduğu tespit edilmiştir. Ancak öğretmenlerin dersin öğrenme sürecinde sıklıkla öğrencileri ezbere yönlendiren öğretmen merkezli öğretim strateji, yöntem ve tekniklerini kullanmayı tercih ettiklerinin belirlenmesi, öğretmenlerin öğretim teknikleri konusundaki bilgilerini uygulama ortamında beceriye dönüştürmede çeşitli nedenlerle zorluk yaşadıkları şeklinde yorumlanabilir. Nitekim araştırmanın nitel verilerinden elde edilen sonuçlar bu yorumu destekler niteliktedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu ($f=26$) sosyal bilgiler dersinde kullanılacak öğretim tekniklerinin seçimi konusunda yeterli bilgiye sahip olduklarını; ancak tekniklerin seçiminde ve uygulanmasında öğrencilerden, velilerden, eğitim sisteminden, prosedürden, okulun imkânlarından, öğretmen olarak kendilerinden kaynaklanan çeşitli problemler nedeniyle sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bunun dışında öğretmenlerin öğretim teknikleri konusundaki bilgilerini tam olarak uygulama ortamına yansıtılmalarının veya yansıtılmalarının nedenlerinden biri de, öğretmenlerin geleneksel öğretim tekniklerinin yaygın kullanımı konusundaki yıllardır süregelen alışkanlıkları olabilir. Yapıcı ve Demirdelen (2007) ilköğretim 4. sınıf sosyal bilgiler öğretim programına ilişkin öğretmen görüşlerini inceledikleri çalışmalarında, öğretmenlerin daha önceki sistemin getirdiği alışkanlıkların

yeni programın uygulanmasını zorlaştırdığını ifade ettikleri sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç Şimşek, Hırça ve Coşkun'un (2012) belirttiği öğretim programlarının temele aldığı felsefe ve öğretim kuramlarının değiştirilmesinin nispeten kolay, ancak bu değişimi özümseyecek ve uygulayacak öğretmenlerin bulunmasının daha zor olduğu düşüncesini desteklemektedir.

Araştırmanın sonucunda katılımcı öğretmenlerin öğretim tekniklerinin seçiminde sırasıyla şu faktörleri dikkate aldıkları tespit edilmiştir: Derste uygulanacak etkinlikler, dersin süresi, sınıf mevcudu, öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyi, dersin kazanımları, işlenen ünitesinin süresi, öğretmen kılavuz kitabının dayatması, tekniğin zorluk düzeyi, öğretmenin tekniğe yatkınlığı, maliyet ve öğrencinin dikkat süresi. Öğretmenler tarafından sıralanan bu faktörler genel olarak literatürde tanımlanan “yöntem-teknik seçimini etkileyen faktörler” ile örtüşmektedir (Gökalp, 2016, s.135; Bilen, 2010, s.248-249; Erciyeş, 2009 s.241). Ancak literatürden farklı olarak, araştırmada öğretmenler sosyal bilgiler dersi öğretim uygulamalarında kullanmak üzere öğretim tekniklerinin seçiminde öğretmen kılavuz kitaplarının da önemli bir rol aldığı ve bu kitapların öğretmenleri öğretim tekniklerinde çeşitliliğe gitme noktasında yönlendirmek yerine belirli teknikleri kullanmaya zorlayıcı nitelikte hazırlandığını ifade etmişlerdir. Öğretmen kılavuz kitapları eğitim literatürümüze 2005 yılında yapılan eğitim reformu ile ders kitaplarındaki değişiklik kapsamında girmiş ve “ilgili öğretim programlarında yer alan hedef ve açıklamalar doğrultusunda dersin öğrenilmesini kolaylaştıracak ve öğrencilerin yeteneklerinin gelişmesine yardımcı olacak çeşitli örnek, alıştırma, okuma kaynakları ve diğer etkinlikleri kapsayan, öğretmenlerin yararlanması için hazırlanan eser” (MEB, 2004) olarak tanımlanmıştır. Ancak bazı araştırmalarda bu eserin öğretmenleri yöntem-tekniklerin kullanımı, yaratıcılığı kullanma, plan yapma, vb. çeşitli yönlerden sınırlandırdığı nedeniyle eleştirildikleri görülmektedir (Göçer ve Aktürk, 2015; Çiftçi, Sünbül ve Köksal, 2013; Göçer, 2011; Turan ve Karabacak, 2008). Kulantaş (2007), Tekeli-Yıldızhan (2010) ise çalışmalarında, İlköğretim 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde kullanılan öğretmen kılavuz kitaplarını öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanımı yönünden eleştirmişler, kılavuz kitaplarda öğretmenlerin derslerinde hangi öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmaları gerektiğinin belirtildiğini ancak belirtilen bu yöntem ve tekniklerin nasıl kullanılacağı konusunda bilgi eksikliği olduğunu belirtmişlerdir. Esasen öğretmen kılavuz kitapları, hazırlandıkları disiplinlerin hedeflerine ulaşmak amacıyla öğretmenlerin öğretme-öğrenme faaliyetlerini düzenlemelerinde yardımcı olan rehber niteliğindeki araçlardır. Kılavuz kitaplar öğretmenlerin derslerde yapacakları etkinlikleri, bu etkinlikleri sırasını ve nasıl yapılacağını göstererek öğretmene

yol göstermektedirler. Dolayısıyla bu kitaplarda yer alan etkinlik önerileri, etkinliğin uygulanacağı yöntem ve teknik önerileri, bu yöntem ve tekniklerin nasıl kullanılacağına dair yönergeler, öğretmenleri farklı öğretim tekniklerinin kullanımı konusunda sınırlandırmanın aksine bilgilendirici nitelikte olmalıdır. Kılavuz kitaplar, öğretmenlerin strateji, yöntem ve teknik kullanımında çeşitliliğe giderek dersi yürütmelerine imkân tanıyacak nitelikte etkinlik örnekleriyle, yönergelerle donanmış olmalıdır.

Araştırmanın sonucunda, katılımcı öğretmenlerin, öğretim tekniklerinin seçiminde; öğrencilerden, eğitim sisteminden, okulun imkânlarından ve öğretmen olarak kendilerinden kaynaklanan sorunlar yaşadıkları tespit edilmiştir. Öğretmenler; öğrencilerini bilgi ağırlıklı soruların sorulduğu merkezi sınavlara hazırlamak istemeleri, hizmet içi eğitimlerden istedikleri verimi alamamaları (hizmet içi eğitim sürelerinin yetersizliği ve öğretmenlerin bu eğitimlerin önemi konusundaki bilinç eksikliği), farklı öğretim tekniklerini uygulayabilecek ortamlarının olmaması (sınıf mevcutlarının uygun olmaması, okulun ve sınıfın fiziksel imkânlarının yetersiz olması), velilerin çocuklarının eğitime gereken önemi göstermemeleri, öğretmenlerin aldıkları ödeneklerden memnun olmamaları, yıllar içerisinde mesleklerine olan saygılarının azalması, öğretmen yetiştiren kurumlarda mesleki gelişimin önemi konusuna öğretmen adaylarında yeterli bir bilincin oluşturulmaması gibi nedenlerle öğretim tekniklerinin seçiminde sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcı öğretmenler etkili öğretim tekniklerini seçebilmek için bu sorunların çözülmesi gerektiği önerisinde bulunmuşlardır.

Bu araştırmanın sonucunda en çok dikkat çeken bulgu, araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin çoğunluğunun (f=26) sosyal bilgiler dersinde kullanmak üzere öğretim tekniklerinin seçimine yönelik mesleki gelişim ihtiyacı duymadıklarını ifade etmeleridir. Araştırmadan elde edilen bu sonuç belki de bu araştırmanın en önemli ve en çok üzerinde durulması gereken sonucudur. Çünkü hedefiyle, içeriği ile öğretme-öğrenme süreci ve sınav durumları ile kısaca tüm öğeleri ile dört dört dörtlük bir programın hazırlanması pek mümkün görünmemektedir. Kâğıt üzerinde böyle bir durumun varlığından söz edilse bile uygulamada elbette ki bazı sorunlar yaşanacaktır. Bu durum her ders için hazırlanan öğretim programları için geçerli olduğu gibi 2005 ilkokul 4. sınıf sosyal bilgiler programı için de geçerlidir. Ancak burada programın mümkün olduğu kadar amacına ulaşmasını sağlayacak, eksiklikleri kapatmaya çalışacak olan dolayısıyla kurtarıcı rolünü üstelenecek olan öğretmenlerimizdir. Öğretmenlerimizin programı başarıyla uygulamadaki rolü yadsınamaz. Ancak onların her şeyden önce mesleklerine olan saygıla-

rını koruyarak, daha iyi hizmet sunmanın, ister köyde, ister kırsalda veya il merkezinde olsun ülkenin geleceğini oluşturan öğrencilerimizin çağın gerektirdiği niteliklerle donanmalarını sağlamak için her geçen yıl kendilerini mesleki açıdan nasıl daha iyi geliştirebilecekleri üzerinde düşünmeleri, mesleki gelişim için çaba sarf etmeleri gerekli ve önemlidir. Yapılan araştırmalar nitelikli mesleki gelişimin öğretmenin bilgilerini arttırabileceğini, uygulamalarını değiştirebileceğini, öğrenci öğrenmesini pozitif bir hale getirebileceğini göstermekte; mesleki gelişim için çaba sarf eden nitelikli öğretmenlerin, sınıfta, okulda ve okul çevresinde öğrenci öğrenmesinde fark yaratabildiğini belirtmektedir (Darling-Hammond, 2000; Borko, 2004). Öğretmenlerimizin, bu araştırmanın sonucunda ulaşıldığı gibi, 2005 sosyal bilgiler dersi öğretim programının tanıtımına yönelik hizmet içi eğitimlerinin yetersiz olmasını belirtmelerine rağmen bu konuda mesleki gelişim ihtiyacı duymamaları, hazırlanan öğretim programın planlamadaki başarısının uygulamadaki başarısıyla örtüşmemesine yol açabilmektedir. Bu durumda önemli olan faktörün öğretmenlerin mesleki gelişim ihtiyacı duymalarının sağlanmasının gerekli olduğu söylenebilir.

21. yüzyıl öğretmeni araştırmacı öğretmendir. Bu çağın öğretmenleri bilimsel bilgiye inanan, ona ulaşmayı, yorumlamayı ve kullanmayı bilen, daha iyi bir eğitim-öğretim ortamı için meslektaşlarıyla iletişim kuran, eğitim seminerlerinden, süreli bilimsel yayınlardan, konferanslar ve kitaplardan yararlanan kimselerdir. Ancak Türkiye'deki öğretmenlerin, mesleklerinin gerektirdiği davranışları, gerek öğretime yönelik hazırlık bakımından, gerekse toplumsal yaşama katılma noktasında gösteremedikleri gözlenmektedir. Sınıf içi öğretim uygulamaları, sürekli gelişmeyi ve eğitim-öğretim alanında yapılan yeni çalışmaları izlemeyi ve bu yenilikleri sınıfa yansıtmayı gerektirmektedir (Mustan, 2002). Yapılan bu ve benzer çalışmaların sonucundan elde edilen bulgular, öğretmenlerin bu konuya gereken özeni çeşitli gerekçeler ile gösteremediklerini gözler önüne sermektedir. Dolayısıyla her şeyden önce işe öğretmenlerimizi, öğretmen adaylarımızı mesleki gelişimin önemi-ne inandırmakla başlamak gerekmektedir.

Sonuç olarak çalışmada, araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersi öğretim uygulamaları için öğretim tekniklerinin seçimine yönelik yeterlik algılarının yüksek olduğunu, ancak derslerde sıklıkla sunuş stratejisi, anlatım yöntemi, soru-cevap tekniği gibi öğretmen merkezli öğretim strateji, yöntem ve tekniklerini kullanmayı tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öte yandan araştırma ile sosyal bilgiler ders sürecinde öğrenci merkezli öğretim tekniklerini kullanmayı tercih eden öğretmenlerin sayıca az olduğu, öğret-

menlerin öğretim tekniklerinin seçiminde öncelikli olarak derste uygulanacak etkinlikleri, dersin süresini, sınıf mevcudunu ve öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerini dikkate aldıklarını, öğretim tekniklerinin seçiminde bazı sorunlar yaşadıkları tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bazılarının 2005 sosyal bilgiler dersi öğretim programının öğretme-öğrenme sürecinin tanıtımına yönelik herhangi bir hizmet içi eğitim almamış olmasına rağmen, bu ders kapsamında kullanılan öğretim teknikleri konusunda yeterli bilgiye sahip olduklarını düşünmeleri ve mesleki gelişim ihtiyacı duymadıklarını bildirmeleri, öğretmenlerin kendilerini mesleki açıdan geliştirme çabasından uzak olduklarını göstermektedir. Bu sonuçlardan hareketle aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

1. İlköğretim 4. Sınıf sosyal bilgiler dersi
 - a. Öğretim programının kazanımlarına ulaşma düzeyini yükseltmek amacıyla, sınıf dışı öğretim tekniklerinin kullanımı için gerekli olan yasal prosedürler, bu tekniklerin uygulanmasını kolaylaştıracak şekilde yeniden düzenlenebilir.
 - b. Etkinlikleri, öğrencilerin derse katılımını arttıracak, aktif, çağdaş öğretim tekniklerinin kullanımına olanak sağlayacak şekilde yeniden düzenlenebilir.
 - c. Öğretmen kılavuz kitaplarında, öğretmenlerin öğretim tekniklerinde çeşitliliğe gitmesine imkân tanıyacak etkinlik örnekleri artırılabilir.
 - d. Öğretim programı, öğretmenlerin okulun bulunduğu bölgenin şartlarına daha kolay uyarlamasına imkân tanıyacak şekilde yeniden düzenlenebilir.
2. Öğretmenler, öğretmen adayları ve eğitim uzmanlarının katılımı ile öğretmenlerin mesleki gelişimin önemini benimsemeleri ve mesleki gelişim çabası içinde olmalarını sağlamanın yollarının tespitine yönelik çalışmalar düzenlenebilir.

KAYNAKLAR

- Alkan, C. ve Kurt, M. (1998). *Özel Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Altınordu, L. (2005). İlköğretim okulları 4. ve 5. sınıflar sosyal bilgiler dersinde kullanılan eğitim ve öğretim yöntemleri. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

- Akgül, İ. H. (2006). *Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullandıkları Yöntemler ve Karşılaşılan Sorunlar (Niğde ili örneği)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Avcı, C. , Öner, G. (2015). Tarihi mekânlar ile sosyal bilgiler öğretimi: Sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüş ve önerileri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15 (USBES Özel Sayısı I), 108-133.
- Aykaç, N. (2014). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Bilen, M. (2002). *Plandan Uygulamaya Öğretim*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bilen, M. (2010). Öğretim, Öğretme Yöntemleri. İçinde *Eğitimde İlke ve Yöntemler* (Edt: Bilen, M.). Ankara: Betik Kitap.
- Balcı, A. (2005). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Borko, H. (2004). Professional Development and Teacher Learning: Mapping the Terrain. *Educational Researcher*, 33(8), 3-15.
- Caswell, L. H. ve Campbell, S. D. (1935). *Curriculum Development*. Newyork: Amerikan Book Company.
- Cengizhan, S. (2016). Öğretim yöntemleri. İçinde Öğretim ilke ve yöntemleri. (Edt: Yanpar-Yelken, T. ve Akay, C.) Ankara: Anı Yayıncılık.
- Creswell, J. W. (2003). *Research Design: Qualitative, Quantitative, And Mixed Methods Approaches*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Creswell, J. W. ve Clark, P. L. (2008). *Mixed Methods Reader*. California: Sage.
- Çalışkan, H. (2000). İlköğretim okulları I. kademesi 4. ve 5. sınıflar sosyal bilgiler dersinde kullanılan eğitim ve öğretim yöntemleri. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Çelikkaya, T. ve KUŞ, Z. (2009). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Kullandıkları Yöntem ve Teknikler. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XXII (2), 741-758.
- Çetin, T., Kuş, Z. ve Karatekin, K. (2010). Sınıf ve Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Gezi-Gözlem Yöntemine İlişkin Görüşleri. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2, 158-180.
- Çiftçi, S., Sünbül, M. A. ve Köksal, O. (2013). Sınıf Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Yaklaşımına Göre Düzenlenmiş Mevcut Programa İlişkin Yaklaşımlarının ve Uygulamalarının Eğitim Müfettişlerinin Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 281-295.

Darling-Hammond, L. (2000). Teacher Quality And Student Achievement: A Review Of State Policy Evidence. *Educational Policy Analysis Archives*, 8(1), 1-44.

Demir, S. ve Özden, S. (2013). Sınıf **Öğretmenlerinin Öğretimsel** Stratejilere Yöntemlere ve Tekniklere İlişkin Görüşleri: Hayat Bilgisi Dersine Yönelik Tanılayıcı Bir Çalışma. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14, 59-75.

Demircioğlu, H. İ. (2004). Öğretim Stratejileri. İçinde *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*. (Edt: Öztürk, C. ve Dilek, D.) Ankara: PegemA Yayıncılık.

Demircioğlu, İ. H., Genç, İ., Demircioğlu, E. (2015). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Öğretim Strateji, Yöntem ve Teknikleriyle İlgili Bilgi Düzeylerinin Değerlendirilmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(USBES Özel Sayısı I), 18-34.

Demirel, Ö. (2012). *Eğitimde Program Geliştirme Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Pegem Akademi.

Demirkan, Ö. ve Saraçoğlu, G. (2016). Anadolu Lisesi Öğretmenlerinin Derslerde Kullandıkları Öğretim Yöntem ve Tekniklerine İlişkin Görüşleri. *The Journal of International Lingual, Social And Educational Sciences*, 2(1), 1-11.

Ekiz, D. (2003). *Eğitimde Araştırma Yöntem ve Metotlarına Giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Emir, S. (2010). Temel Öğretme ve Öğrenme Stratejileri. İçinde *Eğitimde İlke ve Yöntemler*. (Edt: Bilen, M.) Ankara: Betik Kitap.

Erciyeş, G. (2009). Öğretim Yöntem ve Teknikleri. İçinde *Öğretim ilke ve yöntemleri*. (Edt: Tan, Ş.). Ankara: Pegem Akademi.

Fırat, Durdukoca, Ş., YardımcıL, E., Beşeren, H. ve Özbek, S. (2017) **Öğretmen** Adaylarının Öğretim Tekniklerini Seçme Yeterliklerine İlişkin Algı Ölçeği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(61), 397-411.

Göçer, A. (2011). İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Öğretmen Kılavuz Kitaplarının İşlevselliğinin Belirlenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(16), 154-164.

Göçer, A. ve Aktürk, Y. (2015). İlk ve Ortaokul Öğretmenlerinin Öğretmen Kılavuz Kitabına Yönelik Algıları: Metafor Analizi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 186-199.

Gökalp, M. (2016). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Holubová, R. (2010). Improving The Quality Of Teaching By Modern Teaching Methods. *Problems Of Education In The 21st Century*, 25, 58-66.

- Johnson, R. B. ve Onwuegbuzie, A. J. (2004). Mixed Methods Research: A Research Paradigm Whose Time Has Come. *Educational Researcher*, 33(7), 14-26.
- Kan, Ç. (2006). Etkili Sosyal Bilgiler Öğretimi Arayışı. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(2), 537-544.
- Kubat, U. (2016). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Öğrenme Öğretme Sürecinde Kullandıkları Öğretim Yöntem-Teknikleri ve Kullanım Amacının Belirlenmesi. *Qualitative Studies (NWSAQS)*, 11(4), 39-47.
- Kulantaş, N. (2007). *4. ve 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Kullanılan Öğrenci Ders ve Çalışma Kitapları İle Öğretmen Kılavuz Kitaplarının, Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Küçükahmet, L. (2009). *Program Geliştirme ve Öğretim*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI (MEB) (2004). *Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim okullarında okutulacak ders kitaplarının yarışma yoluyla hazırlanmasına ilişkin şartname*. [Http://Ttkb.Meb.Gov.Tr/](http://Ttkb.Meb.Gov.Tr/) 23.03.07. Erişim Tarihi: 08.08.2017
- MEB (2009). *Sosyal bilgiler 4-5. sınıf programı*. [Http://Ttkb.Meb.Gov.Tr/Www/Ogretim-Programlari/Icerik/72](http://Ttkb.Meb.Gov.Tr/Www/Ogretim-Programlari/Icerik/72) Erişim Tarihi:16.06.2017
- MEB (2018). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı*. [Http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=354](http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=354) Erişim Tarihi: 27.02.2018
- Memişoğlu, H. ve Öner, G. (2013). Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrenci ve Öğretmen Görüşlerine Göre Coğrafya Konularının Öğretimi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 335-354.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*. California: Sage Publications.
- Mustan, T. (2002). Dünyada ve Türkiye'de Öğretmen Yetiştirmede Yeni Yaklaşımlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 29, 115-127.
- Senemoğlu, N. (2002). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Gazi Kitapevi.
- Sönmez, V. (2008). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şimşek, H., Hırça, N. ve Coşkun, M. (2012). İlköğretim Fen ve Teknoloji Öğretmenlerinin Öğretim Yöntem ve Tekniklerini Tercih ve Uygulama Düzeyleri: Şanlıurfa İli Örneği. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(18), 249-268.

- Taşpınar, M. ve Atıcı, B. (2002). Öğretim Model, Strateji, Yöntem ve Becerileri/Teknikleri: Kavramsal Boyut. *Eğitim Araştırmaları*, 2(8), 207-215.
- Tekeli-Yıldızhan, N. (2010). İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretmen Kılavuz Kitabının Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Turan, İ. ve Karabacak, N. (2008). Sosyal Bilgiler Öğretmen Kılavuz Kitaplarının Öğretimdeki Yansımaları. *Milli Eğitim Dergisi*, 177.
- Uzunboylu, H. ve Hürsen, Ç. (2011). Öğretim İlke ve Yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi.
- Yaman, T. ve Demir, B. Ş. (2015). Sosyal Bilgiler Öğretmen Kılavuz Kitaplarının Kullanımına Yönelik Bir Değerlendirme. *Alan Eğitimi Araştırmaları Dergisi (ALEG)*, 1(1), 23-32.
- Yapıcı, M. ve Demirdelen, C. (2007). İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri. *İlköğretim Online*, 6(2), 204-212.
- Yazar, T. (2016). Eğitim ve Öğretim İle İlgili Temel Kavramlar. İçinde Öğretim İlke ve Yöntemleri. (Edt: Yanpar Yelken, T. ve Akay, C.) Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, H. ve Sünbül, A. M. (2007). Öğretimde Planlama ve Değerlendirme. Konya: Çizgi Kitapevi.
- Yılmaz, K. ve Tepebaş, F. (2011). İlköğretim Düzeyinde Sosyal Bilgiler Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar: Mesleğine Yeni Başlayan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görüşleri. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(1),157-177.

Extended Abstract

One of the elements of the curriculum that needs to be regulated in order to reach the goals of the curriculum is the “teaching-learning process”. The teaching-learning process includes the content of the subject that will lead to reaching the goals of the curriculum, course tools and teaching methods and techniques. In this process, the desired behaviors are tried to be given to the students by determining which teaching model, strategies, methods and techniques are used according to the target and the level of the subject in the course. In order for perfect learning to take place, teachers need to have sufficient knowledge and skills about these teaching models, strategies, methods and techniques. The teaching technique has a privileged place for all kinds of choice and practice because it is based on the classification in the teaching process. For this reason, educators should have knowledge of what teaching techniques, their functions and their roles are, and should know the roles of teaching techniques in achieving the goals of the curriculum, and in providing student participation in the educational activities. In recent years, the most important goals of the curriculum in the reform movements in the field of education and training in Turkey are as follows: The students should be at the center of the educational period, the teachers should be guiding in this process, and the students should use the scientific process skills in the learning process. In this context, it is necessary for the teachers to select and use the student-centered teaching techniques which are described as contemporary teaching techniques within the teaching-learning process. In order to educate qualified individuals, important changes have been made in the primary education social studies curriculum, as well as all the courses since the 2005-2006 academic year. In that renewed program, it is demanded from the teachers that they abandon the role of information distribution and take a role to help students to understand the subject of the lesson. It is stated in the program that teachers should use student-centered methods and techniques that enable students to think, research, problem solving and to reconstruct knowledge and skills which students acquire. In this study, it is aimed to investigate the primary school teachers’ qualification perceptions on the selection of teaching techniques for teaching social studies course and their practices of these teaching techniques (frequency of implementation, difficulties, suggestions). According to the results obtained from this research, it can be determined how well enough the primary school teachers who participated in the research find themselves on the selection of teaching techniques in the social studies course. In addition, information will be obtained about how much diversity of teaching techniques can be achieved in the learning pro-

cess, which is one of the factors necessary for effective social studies course and about the state of the teaching-learning process of the social studies course curriculum according to the the views of the teachers participating in the research. The research is a mixed method study, conducted using triangulation design. A sampling of the maximum diversity, which is a type of purposeful sampling methods, has been used to determine the study group of the research. The study group of the research is composed of 44 primary school teachers who work in 10 different primary schools and want to participate voluntarily in the research. Factors that make up the diversity are teachers' gender, occupational seniority, and place of residence where they work. The quantitative data of the study were collected by the use of "The Perception Scale of Teachers' Applicants Capacity to Choose Teaching Technics" developed by Fırat-Durdukoca, Yardımcıel, Beşeren and Özbek (2017), qualitative data of the study were collected using semi-structured interview technique. The mean and standard deviation values were used in the analysis of quantitative data of the study and the descriptive analysis technique was used in the analysis of qualitative data. To calculate the reliability of the study, the reliability calculation formula ($\text{Reliability} = \frac{\text{Opinion Unity}}{\text{Opinion Unity} + \text{Opinion Dispatch}}$) proposed by Miles and Huberman (1994) was used and the reliability level was found to be 83%. As a result of the research, it was determined that the competence perceptions of the primary school teachers participating in the research on the selection of various teaching techniques to use in the social studies class were found to be very high, they frequently preferred to use teacher-centered teaching techniques in their lessons and that they were confused about the teaching strategies, method and technique. In the research, teachers stated that teacher guide books played an important role in the selection of teaching techniques for use in teaching social studies course. But teachers have indicated that these books are prepared to compel teachers to use certain techniques, rather than to divert them to diversity in instructional techniques. It was also determined that teachers did not need professional development for the selection of effective teaching techniques for use in the social studies course.